

ØKONOMIEN I ØKOLOGISK MARKBRUG UDEN BRUG AF KONVENTIONEL GØDNING

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Hvis et kg kvælstof giver ca. 15 kerner, så kan man nemt beregne den mistede indtægt, hvis man udelader konventionel husdyrgødning i den økologiske produktion. For et sædskifte baseret på korn vil det reducerede udbyttet med 700–1.000 kg korn pr. ha.

Kunsten er at begrænse det potentielle tab. I den sammenhæng er der en række forhold, man som økologisk landmand kan gøre mere ud af. De mest oplagte er nævnt her:

- Gøre mere ud af efterafgrøder, både de kvælstoffikserende og de kvælstofopsamlende
- Øge andelen af bælgæd i sædskiftet
- Benytte helårsgrøngødning i 10–20 pct. af sædskiftet
- Samarbejde med en økologisk husdyrproducent
- Anvende alternative gødningskilder som restprodukter fra fødevarer- og foderproduktionen
- Være tilknyttet et biogasanlæg, hvor flere af ovenstående alternativer kan forenes

Den enkelte landmand har altid haft svært ved, at se fidusen i at gøre mere ud af efterafgrøder og helårsgrøngødning på bekostning af en lavere import af konventionel husdyrgødning. Men med de nye regler for kvælstof i økologisk landbrug, er der god grund til, at den enkelte landmand vælger den strategi, der er mest rigtig for vedkommende. Reglerne, der gælder fra 2015, er i grove træk følgende:

- Maksimalt 60 kg udnyttet kvælstof pr. ha (500 kr. i ekstra tilskud)
- Afgørelsen af kvælstofkvote, hvis der er minimum 20 pct. af markerne med bælgæd/grøngødning og efterfølgende efterafgrøder. Maksimalt 100 kg

ammoniumkvælstof pr. ha

Netop fordi det er en række forskellige parametre, man skal justere på og ikke bare mængden af kvælstof, er det ikke så simpelt at sige, hvad det koster, at undlade konventionel husdyrgødning, for det handler jo i høj grad om, hvad alternativet koster.

I nedenstående eksempler ses den økonomiske forskel, hvis det samme sædskifte gennemføres med henholdsvis 60 og 100 kg ammoniumkvælstof.

Tabel 1. Planteavlssædskifte med henholdsvis 60 og 100 kg ammoniumkvælstof til rådighed pr. ha.

Afgrøder*1	Lerjord	Sandjord	Lerjord	Sandjord
	100 kg ammoniumkvælstof pr. ha		60 kg ammoniumkvælstof pr. ha	
	DB II kr./ha	DB II kr./ha	DB II kr./ha	DB II kr./ha
Bælgsæd 15 pct.	5.000	4.500	5.000	4.500
Vårsæd 30 pct.	4.500	3.900	3.650	3.100
Vårsæd m. grøngødning 15 pct.	3.800	3.200	2.950	2.400
Vintersæd 40 pct.	6.500	5.850	5.675	5.000
Gns. kr. pr. ha	6.620	4.665	4.558	3.965

*1 Bælgsæd er sat til 3,00 kr./kg, vårsæd til 1,90 kr./kg og vintersæd til 2,10 kr. pr. kg.

I tabel 1 ses, at det højeste DB II opnås ved 100 kg ammoniumkvælstof pr. ha for både ler- og sandjord. På lerjorden er DB II 1.955 kr. pr. ha ved det høje kvælstofniveau, mens det kun er 593 kr. højere pr. ha på sandjorden. Når man tager i betragtning, at der kan opnås 500 kr. ekstra i tilskud pr. ha ved det lave kvælstofniveau, så er de to strategier økonomisk ligeværdige på sandjord. På lerjord derimod, bør man vælge strategien med de 100 kg ammoniumkvælstof pr. ha.

Helt så enkelt er det aldrig på den enkelte bedrift, typisk er der varierende jordtyper og dermed forskelligt udbyttepotentiale. Endvidere er det jo ikke sikkert, at man hvert år kan opnå en pris, der er høj nok til at udnytte det høje kvælstofniveau. Hvis kornprisen i gennemsnit falder med 30 ører pr. kg, er sædskiftet med 60 kg ammoniumkvælstof pr. ha økonomisk ligeværdigt med det høje kvælstofniveau.

Hvis man antager, at man ikke har nogen gødning til rådighed på en økologisk ejendom, og man fortsætter med det sædskifte, der er beskrevet i tabel 1, men erstatter noget af vintersæden med kløvergræs, som helårsgrøngødning, så falder DB II til 1.973 kr. pr. ha på lerjord og 1.620 kr. pr. ha på sandjord.

Tabel 2. Planteavlssædskifte uden brug af gødning (konventionel husdyrgødning).

Afgrøder*1	Lerjord	Sandjord
------------	---------	----------

	DB II kr./ha	DB II kr./ha
Bælgsæd 15 pct.	5.000	4.500
Vårsæd 20 pct.	3.150	2.860
Kløvergræs helårsgrøngødning 20 pct.	-2.360	-2.360
Vårsæd m. grøngødning 20 pct.	2.450	2.160
Vintersæd 25 pct.	2.300	1.650
Gns. kr. pr. ha	1.970	1.620

*1 Bælgsæd er sat til 3,00 kr./kg, vårsæd til 1,90 kr./kg og vintersæd til 2,10 kr. pr. kg.

Hvis man sammenligner resultaterne i tabel 1 og 2, så kan man se, at med denne type sædskifte udgør værdien af gødningen henholdsvis 4.650 kr. pr. ha eller 2.588 kr. pr. ha, afhængigt af hvilken kvælstofstrategi, der vælges.

I det tilsvarende regnestykke på sandjord er værdien af gødningen henholdsvis 3.045 kr. pr. ha eller 2.345 kr. pr. ha.

I ovenstående beregninger er indkøb af gødning sat til nul kroner, men der er regnet med almindelige udbringningsomkostninger. Hvis gødningen skulle købes for 10–15 kr. pr. ton, ville det koste 20–50.000 kr. i indkøb af gylle.

Ovenstående regnestykke bør udføres for hvert enkelt økologisk landbrug, da forudsætningerne er forskellige.